

POHOD

IZHAJA VSAKO SOBOTO

 Letna naročnina 40 Din. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gledališka ulica 8, telefon št. 2109
 Račun poštne hranilnice št. 16.160. — Rokopisov ne vračamo. — Inzeratov ne sprejemamo!

Štev. 15.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1932.

Leto I.

Na kraljev dan

»Ljudje nimajo več kraljev, ker jih niso vredni«, je zapisal neki moderni mislec.

»To je velika misel«, je pristavil človek, ki je bil po srcu revolucionar.

Vsi se spominjamo na bajke svojih mladih dni: Nekoč je živel kralj... Kralj je v teh bajkah osrednja postava, okoli njega se suče vse, kar se dogaja, on je vzor dobrote, pravice in resnice. Tako se izoblikuje v otroku pojem kralja. Navadno je star, z dolgo sivo brado, z zlato krono na glavi, z žezlom v roki, ogrnjen z lepim plaščem. Če je kdaj hudoben, se konča bajka s tom, da ga zadene kazen. Pa boste rekli: ravno te bajke ustvarjajo tak pojem o kralju. Če bi otrokom pravili drugačne bajke, bi gledali na življenje drugače. Mogoče. Ali bi gledali to sreča za otroka? Ali ne odgovarja taka ureditev sveta in življenja najbolj otroški duši? Ali ni morda to nujna zahteva onega reda, ki nam predstavlja svet v pravi harmoniji? Ali je ta red sveta potreben samo v bajkah za otroke? Ali ni to morda splošna človeška potreba? Ali ne vidimo mitične dobe narodov, pri prvem urejenem življenju, pod vlado kraljev. Ali niso mnogi tisti polzgodovinski kralji prišli v bajke in narodne pesmi. Ali jih ni sam narod za njih delo obdal tu in tam z viteškimi deli in junaškimi zmagami? Od kod vse to?

Gotovo odgovarja vse to naziranje oni notranji zavesti človeka, ki sluti srečo za sebe in za svoj rod le, če živi v urejeni družbi. A družbi mora nekdo načelovati, nekdo mora biti najvišji prav tako, kakor si to predstavljamo v našem verskem življenju, kjer je Bog obenem stvarnik, oče in vladar. Kakor je vera v ta svetovni red sreča za človeka, prav tako si predstavlja red med ljudmi, ker le tak red more služiti blagru družbe. Zato je naraven človek vedno monarhist. Nagon samoohrane mu vodi mišljenje; on se zaveda, da ljudje nismo neumrljivi, iz domačega življenja ve, kak nered nastane na domu, če umrje gospodar brez določenega naslednika. Naraven čuti ga sili, da isto zahteva za državo: zato je stalnost kraljeve družine nekaka skala, okoli katere se razvija življenje naroda. V tem je temelj dedne monarhije.

Pa se bo reklo: tako sodijo naivni preprosti ljudje. Mi živimo v moderni dobi, odrastli smo že starim nazorom, daleč smo od bajk. Res je! Ali za to bajke nimajo cene? Ali ni morda sreča človeštva vedno enaka, ker se človek v svojem bistvu ni izpremenil! Ali ne hrepeni ravno današnje človeštvo po onem redu in miru, ki bi bil sreča za vse?... Ali ni morda v otroškem naravnem in naivnem čuvstvanju — pogosto največ resnice? Res je, da je svet med tem napredoval in preživel tudi druge oblike državnega življenja — a čudno, da je v vseh oblikah državno življenje osredotočeno v eni točki, v osebi vladarjevi, ki nadomestuje kralja in uživa vse tisto spo-

štovanje in prednosti, ki gredo kralju. Razlika je samo v stalnosti. A ravno ta stalnost je včasih rešilna. Le pogledjmo nemir po republikah ob času predsedniških volitev, koliko boja! In kje je rečeno, da je predsednik kandidat najboljši in najpopolnejši od vseh. To vidimo posebno pri mladih slovanskih državah. Zato ni čudno, da največja svetovna demokracija, britski imperij, zvesto varuje dinastični princip. Angležu ne pride na misel, da bi se igral z republikanstvom, ker čuti vrednost stalnosti, ki se vzdržuje z vladajočo rodbino. Mi vidimo, da so samo politično vzgojeni narodi zreli za republiko in celo oni priznavajo prednost monarhije. Vse slabe strani vlade, korupcija, strankarstvo, nepotizem itd. so v republici prav tako doma, kakor v kraljevini. Slabi državniki, koristolovci, sebični špekulanti itd. se prerinejo lahko v ospredje tu in tam. Seveda v današnji dobi so se tudi kralji modernizirali in stoje življenju mnogo bliže nego nekdanj. Angleški, švedski, belgijski kralj n. pr. žive s svojim narodom prav tako kakor predsedniki republik — kot prvi državljani, vladarji in služabniki svoje države. In če pogledamo 18. stoletje, vidimo, da so ravno prosvetljeni vladarji bili sodobne sile človeškega napredka. Lahko se ugovarja, da vladarji ne vladajo sami, da so pogosto odvisni od svoje okolice, da je vedno nevarnost, da jih premamijo klečeplazci in licemerci — a vse to velja v isti meri za vse oblike vlad, kajti vsi smo ljudje in vedno je mogoče, da slabi prevladajo nad dobrimi.

Kralj je torej predvsem ideja, ki združuje, dviga in predstavlja v sebi državno celoto, on je osrednja sila; kakor se usmerjajo misli državljanov, da s tega enotnega središča zopet odsevajo prameni v vse smeri obširne periferije.

Ako z vsega tega modrovanja o kraljih in vladarjih pogledamo na naš lastni položaj, spoznamo takoj, kaj nam je kralj... Pravijo, da se vrednost mnogih stvari spozna posebno, če pomislimo, kako bi bilo, če bi jih ne bilo. Če hočemo s tega stališča presojati naš položaj, pridemo takoj do zaključka, da bi brez kralja ne bilo — Jugoslavije. Kajti kam bi se bila usmerjala vsa naša sila v borbi za svobodo, če bi ne bila že v naprej dana osrednja točka vsega našega programa. Saj bi celo skoraj vkljub temu naši doktrinariji ne bili našli prave skupnosti! In ko so samopašni politiki in častihlepni koristolovci res prignali stvar do skrajnosti, — kaj nam je še ostalo? Kralj in država. A kaj bi bila država brez kralja? Kdo bi bil reševal Jugoslavijo v onih usodnih dneh. Edino avtoriteta kralja in vera vanj je premagala oni grozni prehod, ki je bil edini izhod iz slepega labirinta. Preveč imamo žalostnih zgledov danes v Evropi, da bi se ne zavedali velikega pomena, ki ga predstavlja kralj v naši državni skupnosti. Kajti mi smo še vedno trije v enem in ta trojica bi se razbila, če bi bilo treba voliti — enega iz njih. Naši Poljaki in Čehoslovaki so nas opravičeno zavidali za srečo, da imamo domačo kraljevsko družino, kar omogoča našo stalnost. In kdo naj vlada namesto kralja? Kje bi bila danes Jugoslavija! In kdo naj vlada brez kralja? Besi! Besi!... V današnjem razvratnem in vse zanikajočem času vidimo na delu razdiralne, uničujoče sile... V imenu napredka?... Naj nam ne prihajajo z naprednostjo ljudje, ki hočejo kazati svojo inteligenco s tem, da ne vidijo tega, kar vidi najpriprostejši človek. Tudi naši kulturni delavci koketirajo s smermi, ki so naperjene proti sili, ki nas druži. To ne priča o jasnem pojmovanju našega položaja. Mi vemo, da je danes obrnjenih na nas sto in sto topovskih žrel od južne strani. Kdo naj nas obvaruje pred njimi?

Jugoslovani imamo vladarja, ki ga moramo spoštovati. Rastel je ob enem s svojo državo. Videl je vojno, borbe in trpljenje. Komaj je zasijala zmaga, je preživel vse notranje boje in reševal državo pred propastjo. Imamo modernega vladarja, ki želi, da se uveljavlja svetovni napredek v naši državi v korist vseh slojev in da Jugoslavija stopa v skupni vrsti s sosednjimi, predvsem slovanskimi državami. Njegova popularnost med narodom je dokaz, da narod pravilno pojmuje poslanstvo kralja, kakor je podal tudi kralj narodu dokaz udanosti naši najvišji misli: samostojni, neodvisni narodni državi. V tem znamenju — in samo v tem! — tega se v polni meri zavedamo! — bomo zmagali!

Čudna pota jugoslovanskega akademskega društva „Triglav“

Jugoslovansko a. d. »Triglav« javno vprašuje mo tole: Ali se članstvo J. a. d. »Triglav« strinja z izjavami predsednika in nekaterih drugih odbornikov? Če se strinja ali pozna vsa razbojništva, ki jih je napravil fašizem v svoji desetletni vladavi v Julijski Krajini? Ali se strinja z ukinitvijo 531 osnovnih šol, razpustom 782 prosvetnih društev, ali odobrava rop dveh zadružnih zvez, tatvino milijonskega premoženja v posojilnicah in hranilnicah v Julijski Krajini, umoritev petih mladih Slovencev, tisočletja kazemat onih, ki so ljubili slovenski narod, požig in plenitev slovenskih kulturnih domov, ukinitvev slovenskih kulturnih dobrin, ukinitvev vsega slovenskega tiska na ozemlju 500 tisoč Slovencev, popolno uničenje vsega slovenskega izživiljanja, preganjanje slovenskega jezika v cerkvah itd., itd.

Ali smatra slovenska inteligenca, včlanjena v Jugoslovanskem a. d. »Triglav«, da so štirje benečanski levi, ki so bili sramotno znamenje našega hlapčevstva in suženjstva s strani benečanskih

morskih roparjev, večja kulturna vrednota, kakor uničenje ene tretjine slovenskega naroda?

Ako bi veljali Italiji benečanski levi v jugoslovanski Dalmaciji le za zgodovinske spomenike, tedaj prav, gotovo vemo, da bi naša država to dopustila, kakor čuva z vso vestnostjo rimski zid v Ljubljani in nešteto drugih rimskih spomenikov. Toda kakor hitro se prične s temi levi dokazovati italijanstvo Dalmacije, ki nikoli ni bila, tedaj je edina pravilna pot, da leté taki »kulturni italijanski dokazi« v morje!

Pričakujemo odločne besede onih, ki po službi strankarskih interesov in političnih izmožgancev, postavljajo v tako luč nekdanjo elito slovenskega nacionalnega elementa in se s svojimi izjavami uvrščajo med največje sovraže slovenskega naroda! Posebno apeliramo na zavedne Triglavane, da razčistijo to narodno sramoto v lastnih vrstah in energično pomedejo z onimi, ki prodajajo duh politične ambicioznosti svojih tržaških očetov.

Stari Triglavani.

K vprašanju brezposelnosti grafikov

V zadnjih dveh številkah Vašega uglednega lista ste pisali o inozemcih in o brezposelnosti domačega delavstva. V zvezi s tem ste često omenjali grafično delavstvo in izrazili mnenje, da podpisana organizacija ne vrši v zaščito domačega delavstva ničesar in da vrši v pogledu tujeve mlačno politiko, ki ni v skladu z brezposelnostjo, ki vlada v vrstah njenega članstva. Čutimo dolžnost, da obrazložimo to zadevo in objektivno razložimo dejanski položaj ter tako popravimo krivico, ki je bila podpisani organizaciji brez dvojnega storjena.

V smislu zakona o zaščiti delavstva dobivamo ob prošnji slehernega inozemca grafične stroške za podaljšanje bivanja in dovoljenja zaposlitve predmetno prošnjo v izjavo. In izjavo smo v vsakem primeru tudi dali. Pri sleherni izjavi smo strogo objektivno presodili predmetno zadevo, upoštevali smo interese posameznih podjetij ter vse grafične industrije, kakor tudi potrebe svojega članstva in istotako smo upoštevali zakonite predpise. Ko v grafični stroki in zlasti v litokemijski grafični panogi še ni bilo brezposelnosti in smo bili navezani na inozemce kot delovno silo in kot inštruktorje domačega naraščaja, smo upoštevali naj nuje potrebe podjetij izjavljali, da je prošilec še nadalje potreben in smo v primerih, ko oblasti kljub temu niso bile voljne dovoljevati nadaljnega zaposlevanja kakega inozemca, celo intervenirali pri oblastih, da se doseže potrebno dovoljenje. Isto je vršila tudi Delavska zbornica, kateri v zagovor moramo priznati, da je v polni meri vršila svojo dolžnost in se z nami vred izjavljala v vsakem primeru tako, kakor je nalagala objektivnost in potreba.

Pozneje je brezposelnost silno narastla in imamo danes kraje, kjer je do 60 odstotkov grafičnega delavstva nezaposlenega. Močno se je dvignilo tudi število brezposelnih litografov in kemigrafov. V vseh panogah je bilo dovolj domačega delavstva na razpolago. Morali smo torej gledati na vprašanje zaposlevanja inozemcev z drugega vidika, ker se je tudi položaj bistveno spreminil in nobene potrebe ni bilo več, da bi se inozemci še nadalje zaposlevali. In ko so prihajale zahteve, da se k prošnji posameznih inozemcev za podaljšanje dovoljenja zaposlitve izjavimo, smo vselej, kadar je šlo za inozemca stroke, iz katere panoge smo imeli dovolj brezposelnega domačega delavstva na razpolago, izjavili, da je nadaljnje zaposlevanje nepotrebno. Isto je storila dosledno tudi Delavska zbornica in Javna borza dela, ker je bil obema tema institucijama žalostni položaj brezposelnega grafičnega delavstva popolnoma znan in sta smatrali za potrebno dolžnost, da varujeta tudi ob taki priliki koristi tega delavstva, vselej, solidarizirala z našim stališčem, ker je tudi ta dovolj poučena o dejanskem položaju. In dogo-

dilo se je tudi, da je celo banska uprava zavzela isto stališče. In tako gotovo ni naša krivda, niti Tudi Inspekcija dela se je često, če ne morda prav krivda Delavske zbornice, če so posamezniki kljub temu dobivali dovoljenja za bivanje. Seveda smo bili začuden, da se je zgodila taka silna izprememba v mišljenju merodajnih in smo morali svoječasno celo intervenirati za dosego dovoljenja zaposlitve potrebnih inozemcev in prepričevati oblasti, da se temu trenutno nikakor ni mo goče izogniti. In sedaj, ko dokazujemo nasprotno in z nami vred tudi vse v poštev prihajajoče koreporacije, pa inozemci vendarle dosegajo podaljšanja. Ugotavljanje, kaj je temu vzrok, ni na tem mestu naša dolžnost, pač pa moramo ponovno poudariti, da vsemu temu ni iskati krivde pri nas, nego drugje in v tej smeri bi lahko tudi Vaš list morda našel primerno delo.

V zvezi z vprašanjem inozemcev v grafični stroki ste priobčili tudi izjavo g. Milivoja Lajovića. Njegovo izjavo smatramo za zagovor in pos nesrečen izgovor, dejansko stanje pa je drugačno. Kakšna so čuvstva njegovega zaposlenca Fr. Leyka, nam ni znano in tudi ni naša naloga, da jih ugotavljamo. Tudi smatramo, da je nemogoče kontrolirati čuvstva, ki so v zvezi z vprašanjem kruha. Vemo pa eno in to je važno — da je Fr. Leyk inozemec, in ima nameščenje v času, ko mnogo jugoslovanskih državljanov nima niti koščka kruha. Kakšno je litografsko znanje imenovanega trgovskega potnika in kako si je to znanje pridobil in če sme veljati za nenadomestljivega litografskega strokovnjaka, prepuščamo presoji javnosti, zlasti one, ki to stroko pozna. Za nas je končno dovolj jasno, zakaj Fr. Leyk g. Lajoviću konvencira in morda bomo še imeli priliko, da tudi o tem govorimo. Tu pa hočemo korigirati le netočnosti izjave g. Lajovića.

Ni pravilna trditev, da smo odklanjali komisijo za ugotovitev, če je Fr. Leyk potreben in če ga lahko nadomesti brezposelni domači delavec, nego smo odklanjali komisijo, ki naj bi preizkusila sposobnost domačega delavca v teku pol ure upravljanja stroja in primerjala njegovo sposobnost s sposobnostjo človeka, ki dela na istem stroju že leta. Predlagali smo le, da se ugotavljanje komisije vrši daljšo dobo.

Nikdar in nikjer nismo zahtevali, da bi kdo plačeval učenca na stroju več mesecev po 3000 dinarjev mesečno, nego smo bili mnenja, da se ugotavljanje sposobnosti domačega delavca izvrši brezplačno, ker imamo pač še to možnost, da vzdržujemo enega naših članov v tem času na naše stroške.

Gospod M. Lajović trdi, da je imel z našimi člani slabe izkušnje. Pri tem navaja strojnika Franovića. Pribiti moramo, da strojnika Franovića nismo nikdar mi posredovali, nego ga je gosp.

Lajović sam našel in sam angažiral, brez našega sodelovanja. Kako ima g. Lajović pri tem zmešane pojme in kako pozna strokovno sposobnost delavcev, naj pove samo tole interesantno dejstvo: Medtem ko g. Lajović trdi, da je Fr. Leyk litografski strokovnjak in kot tak njegovemu obratu nujno potreben, je isti g. Lajović pri istem delu sam namestil strojnika Franovića, ki je tiskarski strojnik in nima o litografiji nobenega pojma, ker se litografskega strojniškega posla ni nikdar učil, ga ni nikdar izvrševal in celo povprečnemu poznavalcu grafičnih strok je znano, da je med litografskim strojnikom in tiskarskim strojnikom razlika kakor med nočjo in dnevom.

Nadalje trdi g. Lajović, da je imel slabe skušnje tudi z drugimi našimi člani. Zal je svoječasno, ko je imel g. Lajović še tovarno pločevinskih izdelkov, istotako sam brez našega sodelovanja namestil nekega strojnika, ki danes že davno ni več naš član in s katerim je dejansko imel slabe izkušnje. Ali to po lastni krivdi, kajti ko smo v tej zadevi svoječasno večkrat posredovali in smo takoj spoznali, da sožitje tega strojnika z lastnikom podjetja ni možno, ker sta se celo sodnijsko tožarila, smo često predlagali zamenjavo z drugo delovno močjo, kar pa je gosp. Lajović odklanjal iz razlogov, ki so njemu najboljše znani in katerih razglabljanje morda ne bi bilo primerno in prijetno. S tem pa g. Lajović še ni upravičen, da govori poniževalno o vseh naših članih, ki jih je preko pet tisoč.

Debelo tiskana izjava, da se uči za strojnika litografa domačin S. Zbona, dela videz, da je g. Lajović zadostil vsemu. Mi pa smo le radovedni, koliko strokovnjaškega znanja si bo imenovani pridobil pod vodstvom »strokovnjaka« F. Leyka in v obratu ki predstavlja le majhen drobec grafičnega posla. Kaj bo s tem človekom, ko si bo moral s pridobljenim znanjem ustvarjati existenco, bo pokazala bodočnost.

Popolnoma jasno nam je, zakaj tolikšen zagovor inozemca Fr. Leyka in zakaj tolikšen odpor pred zaposlitvijo organiziranega domačega delavca. Organizirano grafično delavstvo ima kolektivno pogodbo in z njo urejeno delovno razmerje, ki omogoča človeka dostojno življenje. Delavstvo izven teh vrst pa je prepuščeno eksploataciji in samovoljni podjetnika, kateremu so življenjski interesi delovnega človeka brez pomena. In tu tiči zajec v grmu.

Zahvaljujemo se Vam za naklonjenost in za zaščito, ki jo nudi Vaš list brezposelnemu domačemu delavstvu, katerega interesi so tudi naši interesi.

V Ljubljani, dne 13. decembra 1932.

Savez grafičnih radnika i radnica Jugoslavije, podružnica Ljubljana.

D. Kosem, t. č. predsednik. F. Rakove, t. č. tajnik.

Proslava kraljevega rojstnega dne

Pozivajo se vsa nacionalna, prosvetna, kulturna in stanovska društva ter univerza, da se udeležijo v soboto, dne 17. t. m. manifestacijskega obhoda v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v čim večjem številu. Zbirališče ob 17. uri na Kongresnem trgu in sicer za vojaško godbo: aktivni in rezervni oficirji v uniformi, dobrovoljci, četniki in zveza bojnikov. Za sokolsko godbo: Sokoli, Narodna odbrana, Streljačka družina in sorodna društva, za godbo železničarjev: vsa strokovna in prosvetna društva, za Salezijansko godbo: univerza in srednje šole. — Odhod bo ob pol 18. uri po sledečih ulicah in trgih: Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva, Marijin trg, Miklošičeva, Tavčarjeva, Tyrševa, Aleksandrova, Bleiweisova, Rimska, Vegova, Kongresni trg, Šešemburgova, Prešernova, Stritarjeva in Mestni trg, kjer bo razhod.

Pozivamo vse meščane, da okrase in razsvetle okna ob času obhoda, posebno one, koder poteka slavnostna povorka.

ODBOR.

Drevi ob 17. uri manifestira vsa Ljubljana za svojega vladarja

Z obhoda

Iz ribarske mreže na Ljubljanici pod trimostjem

—lj Ivan Legat, Ljubljana, Prešernova 44, Tel. int. 2636, Maribor, Vetrinjska 30, Tel. int. 2434, Prva specialna popravilnica in trgovina pisarniških strojev. »Herrn Dr. X. Advokat, Ljubljana. Zu den mir mit Ihrem Schreiben vom 6. XII. 32. zugegangenen Briefen, drücke ich zu Ihrem Unvermögen in meine Ausführungen einzudringen, mein Bedauern aus. Leider bin ich nicht in der Lage mit etwas Anderem zu dienen. Sie höflichst begrüßend, zeichnet hochachtungsvoll Eduard Legat.« — Tako odgovarja gornja tvrdka slovenskemu advokatu, ki ji je poslal nazaj njeno nemško oferto s pripombo, da zahteva ponudbo v slovenskem jeziku. In ta tvrdka dela imenitne kupčije bog ve že koliko let po vsem Slovenskem in izključno z našimi ljudmi, Nacionalisti, ne pozabite tega!

—lj Zelo zaveden je sokolski orkester Skola Ljubljana-Siška! Pretekli teden je to društvo slavilo svojo tridesetletnico. Pet minut pred slavnostno akademijo je del »sokolskega« orkestra odpravil iz egoističnih namenov svoje sodelovanje. Prva točka »Pozdravna skupina s sokolsko koričnico« se je morala zato vršiti samo ob spremljevanju klavirja. Tretja točka, ki je obsegala »Ruske odmeve«, pa je morala sploh odpasti. Izvedeli smo, da je orkester napravil ta vse graje vredni korak zato, ker se ga ni povabilo k sodelovanju na Silvestrov večer. Prireditveni odsek se je namreč odločil, da vzame raje vojaško godbo, ki stane za 12 mož samo 750 Din, omenjeni orkester pa je zahteval za 6 mož 900 Din. Zahtevamo, da se ta nekorektnost disciplinarno kaznuje. — Nadalje smo na programu opazili kot 9. točko Intermezzo iz opere »Cavalleria Rusticana«, P. Mascagni. Smo prepričani, da prireditveni odbor ni to napravil nalašč, temveč samo iz brezbriznosti in ker je dotična airja res lepa. Vedite pa, da na slovenske prireditve take italijanske točke iz znanih razlogov ne spadajo. Zavednega nacionalista to zelo zaboli v srce ob misli, kaj se je tam preko naredilo z našo glasbo in pesmijo.

—lj Izprememba rodbinskega imena. Po »Slovenskem Narodu« z dne 9. 12. 1932. posnemamo: Banska uprava dravske banovine je dovolila Ivanu Filaču iz Gornjega grada izpremembo rodbinskega imena Filač v Lichtenecker. Postranskega pomena je, zakaj se je ta »svetlokotnik« pogermanil. Oddoločno pa grajamo, da se pri izpremembah rodbinskih imen išče nemških. V Primorju bi si morda g. Filač izbral ime Filetti...

—lj Adriatische Bank, Filiale Maribor. Take napise si je Jadranska-Podunavska banka pustila natisniti na svojih kuvertah. Če je bogata banka že naredila ta neodpustljiv greh, naj vsaj sedaj uniči nepotrebne, naš ponos ponižujoče kuverte.

CETNIKI

V soboto 17. t. m. ob 16.30 popoldne zbor pred restavracijo »Zvezda«. Udeležimo se povorke v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. Kralja. Vsi in točno!

Maribor

PREDRZNOŠT BRIVSKEGA MOJSTRA

Uradno imenovani komisar zadruga brivcev v Mariboru je dne 5. in 6. t. m. razpošiljal na združbenike brivske mojstre za mesto letne zadrughne plačilne naloge čez okrožnico radi delovnega časa za 17. dec., to je na dan rojstva Nj. Veličanstva. To okrožnico so nekateri zahtevali v nemškem pisano, ker slovenski ne razumejo. Nekdo pa je bil še predrznejši in je okrožnico pa tudi plačilni nalog zavrnil, češ, da se mu mora v nemškem poslati. Ta brivski mojster, Nmec, se piše Flieger Anton v Slovenski ulici. Podpirajo ga naši Slovenci in naše narodne dame. Dišijo mu le naši dinarji, vse drugo pa sovraži. Tudi njegova hči, ki zna dobro slovenski, je pri svoji pomočniški preizkušnji v mesecu septembru zahtevala, naj se jo izpraša v nemškem, kar ji seveda ni bilo dovoljeno. Pa Nmec bi moral vedeti, da je v Jugoslaviji in da je tu uradni in občevalni jezik slovenski. Če se ga pa ni naučil ali se ga noče naučiti, potem naj gre v nemško Avstrijo, kamor ga njegovo švabsko srce vleče in srečna mu pot, pa da se nikdar več ne vrne.

Kärtnerbahnhof. Ze na prvi pogled časopisa »Mariborer Zeitung« z dne 10. t. m. zapazim članek »Der konfuse Briefkasten«. Zanimal me je članek in ga čitam. Še preden preberem prvo vrstico se primem za glavo, kajti čital sem besedo Kärtnerbahnhofgebäude. Premišljeval sem, kje neki bi videl to ime zaznamovano in naposled sem le dognal, da ime obstoja, a nikakor ne pod imenom »Kärtner« temveč pod imenom »Koroški«. Žalostno je res, da nekateri pisci še po štirnajstih letih obstoja naše države Kr. Jugoslavije ne vedo, kako se posamezne postaje pravilno imenujejo.

—m Josef Kollaritsch, Marburg, Franz Josefstrafe 9, im eigenen Hause. Bau- und Möbelfischerlei — Möbellager in allen Stilarten — čitamo na pisemskem ovoju, v katerem je ta tvrdka poslala neko sporočilo odvetniku v Mariboru. Razume se, da to tvrdko najtopleje priporočamo!

—m »Grafolog prominentnog svijeta« je delil te dni po mariborskih kavarnah tiskane listke, na katerih je razven drugega obetal: »Auf Wunsch schriftliche Anfertigung« in zahteval: »Linker Daumen Abdruck«. Vabimo pristojno oblastvo kakor tudi prizadete lastnike lokalov, da v bodoče tako krošnjarenje zabranijo, ker bo sicer ta »prominentni grafolog« mesto »daumenabdrucka« prejel »abdruck« s šibo!

—m Neznani pobalini so v temni noči strgali s črne table pred uradnimi prostori Narodne odbrane zadnjo številko »Pohoda«. Verujemo, da je gotovim ljudem »Pohod« trn v peti in poskrbeli homo, da bodo taki pobalini v najkrajšem času prejeli plačilo.

Celje

NAŠE DOBRODELNE USTANOVE.

Včasih so bile ustanove, ki so imele res socialni značaj, da so iz zapaščine dobrotnikov in mecenov dijaštva podpirali zares potrebne dijake. Danes pa se je menda res že obrnilo vse na glavo! — Baš sedaj ob začetku novega šol. leta in ko so bile zopet razpisane premije, bi rad sprožil to »malenkostno« zadevo in obelodanil fakta, o katerih se je že nedavno močno šušljalo po kavarnah, ulicah in sam ne vem kje. Sodim, da bi bilo zato vendar umestno zapisati nekaj besed tudi o tem, da vidimo, kako se prakticira danes. Morda bodo vsaj na ta način oni gospodje okrog tistih miz, kjer dele vsako leto podpore, namenjene za revne dijake, končno le uvideli, da so pristranski in neobjektivni, ko prideljujejo štipendije brez upoštevanja socialnega položaja ljudem, ki so gmotno dobro situirani. Evo nekoliko primerov: Mislim na Kolenčevo ustanovo.

Navedel bom le najmarkantnejše. Številni so prosili: tako srednješolci, kakor visokošolci ljubljanske univerze iz Celja. Podčrtati je treba torej dejstvo, da so dobili podporo oni, ki so je bili najmanj potrebni, oni pa, ki so vezani na samolastno preskrbovanje, so odšli praznih rok. V dokaz temu nekaj podrobnosti! Poznam dva svoja kolega, ki sta kot visokošolca iz Celja zaprosila za podporo, pa sta bila odklonjena. In če povem, da nima eden izmed njiju niti očeta in niti matere ter se vzdržuje z instrukcijami in podporami docela sam brez vsakršne podpore s strani svojcev, je dovolj žalostno dejstvo, da so dobili lepe podpore ljudje, ki so z mesečnimi dohodki svojcev zadostno podprti. Drugi izmed njiju pa je brez očeta z vdovo materjo, ki preživlja in skrbi za mlajše njegove brate, ni bil deležen niti pare. To sta dva primera, ki vpijeta! Pa če bi jih hoteli iskati, bi jih našli še več — pa brez »laterne«, toliko jih je!

Nasprotno so prosili podpore dijaki, katerih starši so danes aktivni državni uradniki na odličnih mestih (profesorji, direktorji, narodni poslanci itd.), torej kapacitete, ki niso toliko obubožali ob zadnjih redukcijah mesečnih plač, da bi morali izpodjedavati podpore dijakom, ki včasih niti ne vedo, kam bodo položili glavo in kje jedli. Bil je med nami kolega, ki ni po teden dni zavžil ničesar toplega, se potikal po ulicah ves blede in se stradan, ko je zastavil vse svoje razpoložljivo premoženje za začasno najemnino in ko mu je prerastla zastavnina, je moral pobrati šila in koplita... Tupatam se ga je usmilil kakšen njegov bivši sošolec. To je primer, ki se je zgodil pred meseci, v času, ko imamo dobrodelne ustanove, ki podpirajo otroke profesorjev, direktorjev in sličnih.

Gospodje, imate kaj socialnega čuta? Nimate vesti, da bi se izprašali, če ravirate prav? — In poleg tega so šle podpore izven območja onim di-

jakom, ki sploh niso bili nikdar celjski srednješolci. Daleč tja v Prekmurje in Dalmacijo! Da, celo dva Dalmatinca sta bila deležna te ustanove, tista, ki »noblesarita« po ljubljanskih ulicah z bogatimi mesečnimi štipendijami, kakršne ima le redkokateri njunih kolegov, da ne omenjam pri tem še onih, ki so že diplomirali, pa še odnesli v nenasitno malho svoj krivični delež. Sicer pa tudi vemo, zakaj... In oni, tudi tisti so bili med izvoljenimi za Kolenčevo ustanovo, ki so njih starši veleposestniki, kapitalisti; torej v kratkem rečeno: bilanca zadnje razdelitve Kolenčeve ustanove bi bila relativno razen malih izjem — protežiranci osebnih prijateljev delivcev! Ničesar nočem: samo pravico! In če je ne poznajo oni gospodje, ki odločajo brez preudarka v krivici in na ta način izrabljajo visok in hvalevreden namen velikega dobrotnika pokojnega trgovca Kolenca, bomo merilo njim pokazali v javnosti mi.

In da smo si na jasnem ter ne bo nepotrebna ugibanja, še to: ker nisem bil prosilec gornje ustanove, sem zbral in zapisal s tem večjo upravičenostjo, objektivnostjo in mirno vestjo te besede!

Zvečer vsi na pohod!

Novo mesto

ZAVEDEN DRŽAVNI URADNIK!

Kljub temu, da je preteklo od prevrata in odkar imamo svojo lastno nacionalno državo, že celih 14 let, imamo v Novem mestu še vedno državnega uradnika, ki ne smatra za potrebno, da bi se naučil našega jezika v taki meri, da bi s svojo družino govoril v našem jeziku. Govori namreč še vedno, ne samo doma, temveč tudi javno na cesti s svojo družino, in sicer prav neženirano nemško. Če mu reže naša država kot »bivšemu« tujcu prav dober kruh, je menda njegova sveta dolžnost, da vsaj javno govori državni jezik s svojo družino. Če pa tega ne misli storiti, potem naj gre.

Pripominjam, da to ni edini primer med državnim uradništvom našega mesta, kar pač kaže, da je že skrajni čas ter da bo treba poseči po drugih sredstvih, da se nauče spoštovanja našega jezika oni, ki jih rede žulji našega človeka.

Poleg tega opažamo zlasti med našim žensstvom, in sicer med nekaterimi narodnimi damami — vsaj kot take se same smatrajo in trkajo po prsih, da so narodne dame in jugoslovanskega mišljenja — da prav rade, tudi na ulici, počelbajajo v jeziku naših zatiralcev Nemcev in pa tudi Italijanov. Menda se te »narodne dame« res ne bodo preje odvadile takega, za nas vse ponižujočega postopanja, dokler ne objavimo njihovih imen.

SRAMUJEJO SE LASTNEGA JEZIKA.

Nemške reklame še vedno bodejo v oči narodno zavedne. N. pr. v tiskarni pri Krajcu nasl. vidimo »Virfelspil« in še mnogo drugih »špilov«. Tudi imamo »Friseur« ja, ko v Parizu. Najbrže ne zadostuje »Brivec«. Ne verjamem, da imamo v Novem mestu toliko Nemcev in Francozov, da bi kupovali »virfelspile« in si »špilali« »friseurje«. Kje je zavednost slovanstva?

Najdejo se tudi »Sočani«, ki radi, če treba italijanski med sabo govore, potem pa pozdrav »adijo« kakor, da mi nimamo lepšega. Kaj?

V Kandiji je gostilna »pri Štamburju«, kamor zahajajo »Kočevarji« in tem se seveda postreže v blaženi nemščini, čeprav Kočevarji dobro znajo slovenski, vsaj trgujejo s Slovenci. V gostilni nimajo ponosa pokazati se Slovence. Kaj? — Brez ozira na to ali ono stran homo objavljali imena onih, ki se svojega jezika ali sramujejo ali na drug način ponižujejo. — Kje je narodna zavednost naših trgovcev. Če sam šef govori po telefonu nemški, kaj si naj mislijo uslužbenci dotične trgovine! —

Poljčane

BREZ ZAMERE.

Dopis v »Pohodu« v št. 13. z dne 3. dec. 1932 je prinesel tudi neprizadetim ogromno razburjenost. Seveda sedeli so za gorko pečjo in se greli, a naenkrat pride en nepridiprav in jih polije z mrzlo vodo. Kajpada bilo je tako, kakor bi čebele rojile.

Ne vemo zakaj taka razburjenost, saj vendar živimo v Jugoslaviji, saj ako kateremu ni po volji, tako ni daleč do meje, se lahko gospodje in dame poslužijo in grede. Zaenkrat samo to, ampak na svidenje!

Hrastnik

NA POGREBU HRASTNIŠKIH ŽRTEV.

Ko je prišel žalostni sprevod na pokopališče in so spustili rakve v odprte grobove, so zajokale vdove in sirote, da je pretreslo vse navzoče.

Sklonile so se zastave rudarjev, solze so za-blestele v očeh.

Tedaj je zabobnela zemlja na rakve. Preprost rudar iz Zagorja, ki ga je jok dušil, je pozdravil še zadnjič mrtve tovaršice: »Zbogom, zbogom!« je rekel. »Slovenski delavci trpini umirate na slovenski zemlji za koristi tujega kapitala. Od vas se zahteva vselej: dajaj, dajaj, dajaj! Vi ste bedni in lačni, denar pa gre v tujino!«

Preproste so te besede, a kako bridko resnične!

Kako lepo si zamišljajo Nemci kulturno sodelovanje z Jugoslovani in našo državo za vse one ogromne in za našo državo škodljive benefi-cije, ki jih mi velikodušno dajemo njihovim manjšinam, in za vse one masne plače, ki jih uživajo njihovi privandrance in poturice pri nas, je najboljšo dokazala koroška deželna vlada, ko je sedemdesetim slovenskim možem in fantom pevcev zabranila turnejo po Jugoslaviji.

Toliko kot uvod. Mislim, da bi bil tudi že za nas skrajni čas, da preidemo iz te svoje vloge, ki jo mi smatramo za velikodušno, oni pa za hlapčevstvo, kar bo najbrže veliko bolj pravilno. Toliko se piše in jadikuje o onih 26.000 tujcih, ki odjedajo kruh našim ljudem, da bi pa kak hiđ v dnevnem časopisu pričel z imenovanjem firm, ki zaposlujejo tuje, in z imeni teh tujcev, smo pa menda zopet prebojazljivi oziroma prehlapčevski. Vrabcí na strehah že čivkajo o nacionalnosti naše industrije, vse večje firme in obrati delajo s tujim kapitalom in s tujimi ljudmi. Seveda če je treba kakih povlastic pri uvozu, pri carini, potem smo vsi enodušno za to, da se ta naša nacionalna industrija podpira, ker drugače preti pogin lepi naši domovini. Vedno se najde kdo, ki izposluje, da se dovolj carine prost uvoz za to in ono robo, ker če bi teh povlastic ne bilo, bi bilo v nevarnosti onih 78 milijonov dinarjev, ki jih zaslužijo ti inozemski strokovnjaki vsak mesec. Danes je Jugoslavija postala Indija Koromandija za vse tujece, za vse sovražnike naše države, mi pa mirno gledamo vse to početje in čakamo na boljše čase. Ni čuda, da se potem ti preobjestni tuji in nemški-tarji še danes smatrajo za Herrenvolk, ko vidijo, koliko naših inteligentnih ljudi strada in umira, oni pa sedijo na dobro plačanih mestih.

Tu v Hrastniku imamo dve tovarni in sicer steklarno, last g. Abella, in pa kemično, last gosp. Westena. Oglejmo si ljudi, ki vodijo oziroma ki imajo boljše mesta pri teh podjetjih. Nekaj je tujih državljanov nekaj pa ljudi, ki so se ob popisovanju dali vpisati za Nemce: inž. Schmautz, inž. Kórbar, inž. Findeisen, inž. Uhlmann, inž. Prohaska, Diermaier Zelinka, Metzner, Ronnge, inž. Weissheit, inž. Schustartschek itd. Torej vsa bolj-ša mesta imajo zasedena inozemci, odnosno oni, ki se smatrajo za »štaram doječ«, dočim imajo služ- bo tipkarice naša dekleta. Svojtčas je imela kemič-na enega slovenskega inženjerja kemika, ki je bil res strokovnjak, pa je moral oditi »po službeni potrebi«.

Seveda ljudje so govorili drugače in res kmalu smo dobili novega inženjerja, ki je sicer naš državljan, ki pa zelo rad govori nemško. Da se pa v družbo teh gospodov, ki vedrijo in oblačijo v Hrastniku, zelo radi vsiljujejo Slovenci, je jasno. Saj ne more biti večje blaženosti za gotove ljudi, da govorijo malo v blaženi nemščini, da ne pozabijo konverzacije — seveda. Da je v takih okoliščinah res zelo težko stališče za zavedne Slovence, je jasno.

Mi smo miroljuben narod in ne maramo nikomur delati nasilja, najmanj pa, da bi mislili na kako kemično vojno. Vendar se mi zdi potrebno, ko vidimo, kako se naši sosedje okrog nas igračkajo z orožjem in plinskimi bombami, da bi tudi mi že sedaj poskrbeli, da pridejo na vodilna mesta v naših tovarnah res zanesljivi in sposobni Jugoslovani. Če hočes mir, pripravljaj se na vojno. Ne smemo biti več tako naivni, da bi verjeli tujcem. Preskrbimo naše ljudi s kruhom, da nam bodo zvesti v urah preizkušnje, ko nas bodo zapustili razni mastno plačani prijatelji z juga in severa.

Zob za zob!

Zamena krvnika v Italiji

Guido Cristini, predsednik posebnega tribunala za zaščito države, je podal demisijo svojega mesta. Na njegovo mesto je prišel generalni konzul komendant Tringali-Casanova, rojen v Cecina 1888. Jus je študiral v Pizi, advokaturi pa se je posvetil po vojni v Milanu. Z veliko vnemo je pomagal na pripravah za fašistovsko revolucijo. Po pohodu na Rim je zapovedoval s činom konzula 91., zatem pa 89. legiji milice. Kot vojni pohabljenec in dekoriranec, mimo vseh drugih zaslug, ki si jih je stekel za fašizem, je bil najprimernejša oseba za posebni tribunal v zaščito režima, kjer je bil imenovan za podpredsednika takoj ob njega ustanovitvi.

Kako je prejšnji predsednik, žalostnega spomina, briljiral kot jurist, je pač znano. Vsem je prav tako znano, da »izmeno straže« zaukaže g. Mussolini le vsled posebnih tehtnih razlogov. Nove predsednik na tistem mestu znači potemtakem spremembo kurza v sodnem postopanju. Gospod Mussolini hoče pokazati inozemstvu, da se fašizem čuti varnega, zato tendenca za vsaj navidezno normalizacijo. Vprašanje, ali se bo še streljalo naše ljudi v hrbet, ostane seveda odprto raznim ugibanjem. Odgovor nam bo dala bližnja bodočnost. Mi si želimo, da bi našim bratom onkraj kitajskega zidu bilo življenje znosljivejše!

Pogled za kulise . . .

Koroška deželna vlada v Celovcu je onemogočila koncerte slovenskih koroških pevcev v Ljubljani, Celju, Mariboru in Slovenjgradcu. — Intri-ge Nemcev iz dravske banovine.

Na povabilo Glasbene Matice v Ljubljani so se odločili moški zbori iz Brnce, Št. Janža v Rožu, Kotmaravesi, Skocijana in Libuč prirediti dne 10. decembra v Ljubljani, 11. decembra v Celju, 12. decembra v Mariboru in 13. decembra v Slovenjgradcu koncerte koroških narodnih pesmi. Naše časopisje je z dostojnimi in lepimi članki delalo propagando za poset teh koncertov. Deželna vlada v Celovcu je dovolila pevcem iz Koroške turnejo po Jugoslaviji in jim zagurala kolektivni potni list. Vse je bilo v redu — Glasbena Matica v Ljubljani in pevska društva v ostalih krajih so vzorno končala predpriprave za koncerte — dvo-rane so bile povsod razpródane, zanimanje publi-ke veliko.

Nenadoma pa je deželna vlada v Celovcu preklicala že zasigurano dovoljenje za potovanje pevcev v Jugoslavijo in utemeljila preklic kot represalijo zoper ugrabljenje jugoslovanskega državljana in komunističnega agitatorja Sternica na državni meji pri Libličah v prevajškem srezu. Preklic se je izvršil v petek 9. decembra — en dan pred koncertom v Ljubljani. Materialna škoda, ki jo zaradi tega trpijo Glasbena Matica in ostala pevska društva, ko so najela dvorane, plačala davke in takse, pustila tiskati programe, je velika.

Mi nikoli nismo bili prepričani, da je koroška deželna vlada koroškim Slovencem pravična — saj je naša manjšina na Koroškem brez vsake zaščite in izenačena s slovenskimi manjšinami v Italiji — le metode Nemcev so drugačne kot pa Italijanov. Ker pa deželna vlada v Celovcu slovenskim pev- cern prvotno ni prepovedala turnejo v dravski banovini — je za nas očito, da je v zadnjem hipu moral priti povod za prepoved od drugod. Tudi zadevo z ugrabitvijo Sternica, ki pa je naš državljan in je ob času ugrabitve bil na našem ozem- lju, se je zgodila več tednov poprej, predno je celoška deželna vlada preklicala potno dovoljenje pev- cern. Sicer pa je dosedaj vodila Avstrija zu- nanjo politiko po zunanjem ministrstvu na Dunaju — ne pa po posameznih deželnih vladah in bi značilo dejstvo, da sme deželna vlada v Celovcu na zunanje-političnem polju sama izvrševati dale- kosežne sklepe, le upravni kaos, ki naj bi v zad- njem času nastal v Avstriji.

Mi javno obtožujemo naše Nemce iz dravske banovine, da so oni po svojih nam dobro znanih zvezah znali posredovati pri deželni vladi v Celovcu, da je slovenskim pevčern v zadnjem hipu preprečila potovanje v Jugoslavijo. Zato je maskirano s Sterničevo ugrabitvijo in z razburjenjem nemškega javnega mnenja na Koroškem radi iz- daje kolektivnega potnega lista slovenskim pev- cern bedasto.

Zadeva danes še ni zaključena, ohranimo mir- no kri! To pa že danes lahko povemo vsem onim Nemcem, ki pri nas zasedajo mastno plačana me- sta in rovarijo ne samo proti naši državi, ampak tudi proti slovenski manjšini na Koroškem — da bomo zoper nje znali uporabiti vsa zakonito do- pustna sredstva po receptu deželne vlade v Celovcu, da bodo ti gospodje, ki imajo svoje žepe in trebue v Jugoslaviji — svoje srce in naložbe nam ugrabljenega denarja v inozemstvu, pravočasno zvedeli, da veljajo tudi za nje jugoslovanski državni zakoni. Z Nemci je miren sporazum ne- mogoč — nahajamo se napram njim v samoobram- bi in zato je napram njim možna edina politika — oko za oko, zob za zob. — O tem pa prihodnjic.

Nacionalisti v boj proti — korupciji!

Povojna doba nam je prinesla poleg drugih te- gob tudi razmah — korupcije. Ze od nekdaj so se vsi pošteni narodi, ki jim je bilo do reda in države, najbolj bali te najnevarnejše »epidemije« ter so jo zatirali z vsemi sredstvi. Vojna furija z vsemi svojimi izrodki je tudi korupciji odprla vrata na stečaj in iz komaj prošlih dni vemo, da so neka- tere države zaradi korupcije prišle na rob propada in da so jih odločni možje-junaki morali reševati — z železno roko. S korupcijo pada morala, poštenost, značajnost, na mesto stvarnega dela stopajo zlo- činska dejanja vseh vrst, avtoriteta se umika na vseh poljih, do prve besede prihajajo največji po- kvarjenci in demagoški elementi, ki jih je narod v resnici že davno obsodil. S tem pada zaupanje v zakone in oblasti, v pravico in resnico, kratko, dober, pošten narod začne obupavati nad obsto- ječim družabnim redom. Vsem tem moralnim čini- teljem se pridružuje v naši dobi kot posledica sve- tovne gospodarske krize še brezposelnost, ki ji je korupcija pač najboljša hrana za protidrjavno ro- varenje.

Zato organizirajmo pred vsem borbo proti ko- rupciji! In to vsi, ki smo poštenega srca in ki nam je »država nad vse«! Korupcija je pri nas uspravala do mrtvila in največje narodnosti naše najbolj idealne domoljube in narodne delavce, ki so dolgo gledali, kako nekaznovano se razvijajo izrodki ko- rupcije, potem pa so samo z boljo v srcu rajši klonili, češ, da nam ni pomoči. Umaknili so se v ozadje, kjer čakajo, da vstanejo možje, ki bodo ko- rupciji zaklicali svoj odločen »Stoj, mera je polna!«

In ti možje prihajajo! Narod, kvišku glave, za- upaj svojemu kralju in domovini! Vsi polomi na- šega tako vzornega narodnega gospodarstva pridejo pred svojega sodnika, in naj so niti korupcije še tako premeteno razpredene. Javnost se bo prav kmalu zopet temeljito bavila z bivšo Jadransko, Slavonsko, Slovensko, Trgovsko banko in drugimi našimi denarnimi zavodi ter vsem, kar in kdor je s temi v zvezi! Z vložnimi knjižicami ne bomo več dolgo »kupčevali«, kakor se kupčuje danes! Ravno ti zločinski »prekupčevalci vseh vrst« kričijo med narod, da v denarne zavode ni več prepotreb- nega zaupanja. Pa kdo je to zaupanje narodu vzel in ga jemlje še danes? Korupcija, špekulanti z na- rodnimi dobrinami in premoženjem! Poznamo jih dobro in bliža se trenutek, ko jih vse predamo za- služeni kazni. Na vrsto pridejo vse različne »revi- zije« zadnjih let, ker narod želi vedeti in ima pra- vico do tega, da zve, kako se gospodari z zaupa- nim narodnim premoženjem. Takrat si bo narod oddahnil, vzbudilo se bo zopet zaupanje v narodne voditelje, politične, gospodarske, kulturne i. dr.

Borba proti temu korupcijskemu stoglavemu zmaju pa ni lahka. Treba je organiziranega boja! In tega se nacionalisti ne strašimo! V potokih krvi smo si priborili ljubljeno Jugoslavijo, njej moramo tudi pomagati pred vsem v borbi proti korupciji vseh vrst, temu največjemu zlu na zdravem držav- nem organizmu! Brezdvomno bo zmaga na naši strani, če zaupamo sami v sebe in v našo ljubezen do države. Še smo idealni borci tukaj! Gorje ti, korupcija, ko nas do cela vzbudiš iz mrtvila, v katero si nas začasno uspravala!

Jugoslavija — Judeja

Nismo bili nikdar ekskluzivni rasisti, toda tudi pri nas je postal pereč problem, ki ne sme biti politični šlager ene ali druge partije ali struje, temveč mora biti skupna stvar celega jugoslovanskega naroda. Židovsko vprašanje je postalo tem važnejše, ko se v gospodarski depresiji sedanje dobe iščejo globlji vzroki te krize. Da bi bila vzrok temu samo vojna, ne more nihče trditi. Vzrok so v veliki meri amoralne metode, ki so se vgnezdile zaradi pomanjkanja vsake kontrole v trgovini, gospodarstvu itd. Ni samo očitek, ampak je dejstvo, da se je židovska rasa baš v tej amoralni kunjunkturi prav posebno izkazala pri vseh narodih. Napačna politika napram Židom v prejšnjih stoletjih jih je postavila kot privilegirance v trgovini in v gospodarstvu sploh. To svojo pozicijo so temeljito izrabili v svetovni vojni in jo še izrabljajo danes, Rusi, čeprav veliki sovražniki Židov, so imeli Žide za glavne dobavitelje svojih ogromnih armad. Židovska mednarodna trgovina je bila povezana tako med seboj, da se danes odkrivajo zanimive pikantnosti iz svetovne vojne, ko se je zgodilo, da so si sovražni narodi drug drugemu dobavljali vojni material, ker so posredniki — Židje znali tako spretno zabrisati izvor te ali one robe. Povojno verižništvo je bilo nadaljevanje metod vojnih dobaviteljev. Mnogo slabe robe za drag denar, vendar pa ne iz prve roke, temveč kolikor mogoče mnogo vmesnih profitarjev. Živež, industrijski izdelki, vse je romalo čudna pota, preden je prišlo do konzumenta. Ni bilo nič nenavadnega, če so šle življenske potrebe ščine najprej po nizki ceni iz države in prišle zopet nazaj kot verižniško blago, seveda po mnogo višji ceni. Po tej metodi so tudi reparacije v veliki meri bile predmet verižništva. Saj je notorično, da je mnogo materiala, ki se je dobavil iz reparacij, šlo zopet nazaj v državo, ki ga je dobavila, po nižjih cenah, kakor je bil dobavljen. Milijonska škoda, ki je s tem nastala v državi, je nesla profite različnim korupcionistom in brezvestnežem.

Ni menda naroda, ki je tako penetriran z židovstvom, kakor nemški narod. Ne samo gospodarstvo, temveč tudi umetnost, literatura, politika so že tako prepojeni z židovskimi elementi, da je nemško telo danes podobno trahinastemu mesu, iz katerega ne more nihče več odpraviti okuženja. Hitler je prepozno došel. On samo lahko še bolj poudarja ta dejstva, toda odpomoči ne more temu zlu še tako konsekvantna antižidovska politika. Saj se Židje po ogromni večini poslužujejo nemškega idioma in so tako nehoti postali utiralci poti nemški kulturi po vsej Evropi.

Nas zanima predvsem Jugoslavija. Predvojna Srbija je imela svoje Jevreje. Ti so živeli tako ozko povezani z narodom, da jih narod ni sovražil. Po prevratu se je ta položaj na mah spremenil. Prej že skoraj posrbljeni Jevreji so prišli preko Zagreba in Budimpešte v stik z židovstvom, ki ima nemški žargon. To je takoj pritegnilo Jevreje in nemščina se čim bolj širi med temi Jevreji, ki pomagajo tako širiti vpliv mednarodnega židovstva čez vsa Jugoslavija. Beograd je dobil veliko invazijo nemških in madžarskih Židov. Žargon vseh teh je nemški. Dobili so si Židje toliko razmaha v Beogradu, da se Beograjčani upravičeno že pritožujejo, da pravih Beograjčanov ni več. Prej vsemogočna cincarska čaršija je dobila opasno konkurenco v mednarodnem židovstvu, ki ne pardonira niti čaršije. Prej kosleje se bo udušila, če ne bo prišlo pri sorodnih elementih do kompromisa.

Zagreb! Gott der Gerechte! Hrvati so danes na istem stališču kakor Nemci. Židje so se že tako zajedli v njihovo telo, da so popolnoma brez moči proti tej kugi. Zagreb je danes predmestje židovskega Dunaja, drugi Leopoldstadt. Ilica je žalostna slika hrvatske propasti. Skoz in skoz sama židovska imena. Finance vse v židovskih rokah; veles trgovina in industrija istotako. Izjeme ne odtehtajo prevladajočega vpliva židovstva. Uveljavljajo se židje že tudi v umetnosti in literaturi. To vse pa v ozki zvezi z nemško kulturo. Hrvatska vas je podobna gališkim. Gostilničar — Žid — trgovec — Žid — zelenjaš — Žid — uboga para — hrvatski seljak. In navzlic temu, da Hrvatom Židje pijejo kri, niso nikdar skušali se otresti te navlake. Pač pa so se pojavili Frankovci, kot čisti »Hrvati«, ki so pojačeni po internacionalnem židovstvu pridigali

plemensko mržnjo med Hrvati in Srbi. Le tako je bilo mogoče Hrvate odvrniti od židovstvu opasne protizidovske propagande, ki bi naj odprla ubogi pari oči in nagnala pijavke nazaj, odkoder so prišle.

Slovenci smo bili do prevrata najčistejši del našega naroda. Židovstvo pri nas ni našlo ugodnih tal. Žide, ki so se pri nas uveljavljali kot trgovci, smo lahko našli na prste. Po prevratu so se razmere na mah spremenile. Prekmurje nam je dalo precej židovstva. So seveda danes navdušeni Slovenci, kakor so bili poprej navdušeni Madžari. Se devotno klanjajo naši državni avtoriteti, kakor so bili poprej steber magyar orszaga. Dobili smo nadalje za sosede Medžimurce, kjer je Čakovec židovska metropola. Redki Židje v Ptuj, Mariboru, Celju in Ljubljani itd. so dobili naenkrat dotoka od severa in vzhoda. Pod pritiskom Hitlerja se je priselilo ogromno Židov iz Nemčije na Dunaj. Socijaldemokratska občina jim je dala zatočišče in domovinsko pravico. To pač v zahvalo, ker židovska visoka financa vzdržuje socijaldemokratsko stranko, ki edina brani Žide pred napadi germanskih arijcev. Na Dunaju pa ni zasluzka, ni nikake prosperitete. Kam tedaj! In prišel je glas med Izraelce, da je pot svobodna v obljubljeni deželo — Jugoslavijo. Začela se je invazija, ter se vrši pod firmo inozemskega kapitala. Vse stare stroje iz zapuščeni avstrijskih tovarni in deloma tudi iz čehoslovških so pokupili židovski špekulantje, da jih na novo instalirajo v Jugoslaviji. Mi neumni in kratkovidni jih sprejemamo z odprtimi rokami. To pa pod devizo, da potrebujemo domačo industrijo, ki naj jo oplemeni inozemski kapital. Na Dunaju danes vsak židovski špekulant ve, da je Jugoslavija država, kjer se špekulantom najboljše godi. Kamor pridete, povsod se Jugoslavija omenja kot dežela prosperitete. Mi norci pa še z zaščitno carino zvišujemo dobičke teh industrij, ki spravljajo denar po svojih kanalih zopet v inozemstvo, kjer uživa vesoljna »Mischpoche« rente od tega denarja. Tako daleč, da bi denar ostal pri nas, ljubezen zopet ne gre. Za zaslužek je Jugoslavija hvalevredna država, za nalaganje zasluženih kapitalov pa nevarna balkanska država. Prva vpadna vrata židovske internacionale na naši severni meji tvori Maribor. To varne se množe, vse pa so v židovskih rokah. Tudi glavno nameščenstvo je nemško. Žargon je nemški. Tako pomnožujejo nemško manjšino, ki je tako dobila prirastek z ljudmi, ki povsod in vedno govore nemški. Za nje imajo naši kinopodjetniki samo nemške filme in dvojezično reklamo. Vsi čitajo le nemško časopisje, nemške knjige. Če stopite v knjižarne, boste zvedeli, da je prodaja slovenskih knjig napram nemškim v razmerju 1 : 50. Ker gospoda govori nemški je seveda nobel, da tudi ostali »folk« govori nemški. Zato se ne smemo čuditi, če danes govori že mladina od zavednih Primorcev med seboj nemški. Isto sliko zasledujete dalje proti Celju, gor na Gorenjsko in nazaj do Ljubljane. Mi pa stojimo križem rok in čakamo. Pa so se tudi pri nas kakor pri Hrvatih pojavili frankovci — slovenstvujušči, slovenoborci, ki poznajo dve vrsti Slovencev. Prve in prave, ki še danes ližejo pete bajuvarki kulturi in trobijo tezo o ekskluzivni slovenski kulturi katoliškega alpskega naroda, druge pa, ki so izdajalci, ker zagovarjajo jugoslovansko narodno edinstvo. Te je seveda izobčiti iz edino zveličavne slovenoborske gmajne. Tertius gaudens pa je internacionalna penetracija, ki izpodkopa tla naši kulturi. Tu bi bilo hvaležno polje za naše slovenoborce. Kaj nam pomaga slovenska kultura, če pa od pisarja naprej čita vse nemške knjige. Namesto, da slovenoborci kričijo o namišljenem zmažu tam preko Sotle, ki bo požrl slovensko kulturo, bi pogledali tja, odkoder ji res preti nevarnost. Hic Rhodus — hic salta!

Toda nam je govoriti odveč. Našli se bodo takoj ljudje, ki bodo poveličevali edino — zveščavno teko strpnosti, ki bodo govorili o nesodobnosti takšnega mišljenja, o nedemokratski takšnega naziranja, o hitlerijanstvu na Slovenskem itd. Vsem tem kličemo: Caveant consules! Pride lahko čas, ko se bomo bridko kesali, ker ne bo več od pomoči. Slovenski del našega naroda ne sme nikakor dopustiti židovske penetracije.

Film naše zemlje

FIRMA »BANJAI«

V št. 12. »Pohoda« je bila v članku »Film naše zemlje« omenjena firma Banjai kot tuja firma, ki ne bo ščitila naših narodnih interesov. Radi ugotovljamo, da je lastnik firme rojen v Subotici, torej naš državljan. Firma ima z upravo Radia Ljubljana dogovor, glasom katerega dobavlja radiu gramofonske plošče brezplačno na razpolago. Te plošče izbira uprava radio-postaje sama iz zaloge firme Banjai, ki rada ustreže vsem izraženim željam.

ZANIMIVA PRAVDA.

Pred kaz. sodnikom okraj. sodišča v Ljubljani je tekla zanimiva kaz. pravda, ki jo je radi žaljenja časti z zasebno tožbo pokrenil dr. Kliment Vuk, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke zoper Vrančiča Vladimirja in Patika Antona, uradnika Ljubljanske kreditne banke. Slednje imenovana sta namreč dne 30. VI. 1932. vložila na upravni in nadzorni svet Ljubljanske kreditne banke vlogo, v kateri sta kot zaupnika uradništva Ljubljanske kreditne banke protestirala zoper nesocialne in krivične odpuste dobrega in nacionalno zavednega uradništva, se bavila z zavodovo krizo in ugotovljala, da je ta v veliki meri plod »čudnega ugleda«, ki ga uživa zavodov ravnatelj dr. Vuk Kliment, prvotno dr. Wolfgang v. Kliment, Edler v. Karstlaus, svoje čase navdušen burš, odpuščen iz konzularne akademije na Dunaju radi raznih deliktov, radi katerih je teklo l. 1922. na Dunaju pri dežel. sodišču za kazenske zadeve zoper njega preiskovalno postopanje in sicer radi hudodelstva ponarejenih javnih kreditnih papirjev in tatvine po §§ 106. in 171. a. k. z., sam pa je bil od 26. V. do 14. VII. 1922. v preiskovalnem zaporu. Taisti gospod Vuk da je bil ob času svojega vstopa v Ljubljansko kreditno banko v večji družbi na obisku pri baronu Codelliju, kjer je ob tej priliki izginilo več dragocenosti, ki jih je pa na poziv domače hčerke baronice Carmen, sedaj žene grofa Barba, vrnil dr. Kliment s pojasnilom, da še sam ne ve, kako so prišle v njegov žep.

Pravda se je vlekla dva dobra meseca, razprave so se vodile z minuciozno natančnim preizkusom obširnega dokaznega gradiva; dne 18. XI. 1932. ob 11. uri dopoldne pa je pravdo vodeči sodnik s. o. s. Goslar Branko ob navzočnosti sod. pr. dr. Murnika, zaseb. tožilca dr. Klimenta in njegovega zastopnika dr. Krejčiča ter obeh obdolženec Vrančiča in Patika in njunih branilcev dr. Žuška in dr. Lapajnetar razglasil sodbo, s katero je oba obdolženca Vrančiča in Patika po § 280. k p. obtožbe oprostil. V izčrpnem podanih razlogih je sodnik navedel, da ozirom na izpovedbe prič o naklepem obdolževanju in zavestnem potvarjanju zaznanih vesti ne more biti govora. Oba obdolženca sta v vršenju dolžnosti kot uradn. zaupnika v vlogi, h kateri sta bila po svojih predstojnikih pozvana, iznesla — in še to strogo zapu — samo to, kar sta doznala od svojih verodostojnih informatorjev. Sicer pa izhaja iz dun. kaz. spisa, da je bil dr. Kliment v l. 1921./22. na konzularni akademiji na Dunaju močno osumljen večjih denarnih tatvin na škodo soakademikov, bil radi tega suma v preiskovalnem zaporu in v preiskovalnem postopanju, v katerem stoji med drugimi ugotovitvami tudi njegovo priznanje, da je neopravičeno dvakrat pojedel večerjo svojih tovarišev in žigosal avstrijske bankovce z nekim našim poštnim žigom in take kot z večjo kurzno vrednostjo spravljaj v promet.

NEMSKUTARJENJE NAŠE URADNE GOSPODE.

Z upostavitvijo banske uprave in s povečanjem drugih uradov je prišlo v Ljubljano veliko uradništva. Nekateri so bili menda vajeni na prejšnjih mestih nemškutariti, pa so prinesli to grdo navado v naše mesto. Čuli smo že razna tolmachenja, češ, govori nemško, ker je žena Nemka! Mi pa pravimo, da se v enem desetletju še tako trda butica priuč našega jezika, ne pa inteligentne gosposke glave.

Če se pa kateri prizadetih gospodov čuti Nemca, da se mu ne ljubi opustiti njegove govornice, je dolžnost narodne uprave, da popravi napako prednikov, ki so Nemca vzeli v službo.